

КОМІСІЯ ДОПОМОГИ УКРАЇНСЬКОМУ СТУДЕНТСТВУ

(КоДУС) — благодійницька організація. Засн. 1940 при Укр. центр. комітеті у Кракові з ініціативи В. Глібовицького з метою надання матеріал. допомоги укр. студентам, які навч. у ВНЗах Відня, Берліна, Граца, Бреслау (нині Вроцлав), Данцига (нині Гданськ) та ін. Кошти надавали укр. насел. і громад. організації, зокрема 1940–41, незважаючи на складну фінанс. ситуацію, спричинену війною, у **Генеральній губернії** (охоплювала частину польс. земель і тер. сучас. Львів., Івано-Фр. й Терноп. обл.) зібрано 152 тис. польс. злотих, у Німеччині — 93 тисячі. Щорічна кількість студентів становила понад 800 осіб, розмір щомісяч. допомоги — 100–250 польс. злотих (або 100–200 райхсмарок). 1942 КоДУС переїхала до Львова (поширила свою діяльність на студентів місц. ВНЗів), 1944 — до Відня, де призупинила діяльність. 1945 з ініціативи **З. Кузеля** її відновлено у м. Фюрт; до складу увійшли представники УВУ (Мюнхен), Укр. тех.-госп. інституту (м. Регенсбург), Богослов. академії (м. Бамберг; усі — Німеччина), студент., громад. і кооп. організацій. 1951 переведено до м. Сарсель (Франція), згодом — до Мюнхена. Фінанс. і матеріал. допомогу КоДУС надавали українці, які мешкали у таборах для переміщ. осіб у Німеччині та Австрії, укр. діаспора із США та Канади (особливо нью-йорк. Комітет допомоги укр. студіюючій молоді у Європі), ІРО, УГКЦ тощо. Завдяки цьому вона утримувала у різних університет. м-ках 7 їдалень (щодня відвідувало бл. 700 студентів і проф.) та

надавала стипендії понад 500 особам. Після посиленої еміграції українців із Німеччини до Пн. і Пд. Америки кількість стипендіатів скоротилася до 70-ти, що дало змогу охопити допомогою студентів з усіх країн Зх. Європи (окрім Великої Британії, де діяла подібна комісія), а також учнів старших класів і студентство Югославії. Важливою формою поповнення бюджету КоДУС у 1970–80-х рр. було повернення колиш. стипендіатами одержаних на навч. коштів. Так, станом на 1973 гроші повернули **М. Антонович, Ю. Артюшенко, О. Біланюк, В. Верига, Б. Винар і Л. Винар, О. Горбач, І. Каменецький, Б. Качур, П. Стерчо** та ін. Після проголошення 1991 незалежності України КоДУС допомагала бажаючим з України захистити магістер. і доктор. дис. в УВУ. В різний час її очолювали **З. Кузеля, І. Гриньох, Ю. Полянський, О. Кульчицький**. 2012 на заг. зборах вирішено припинити діяльність організації у зв'язку з відсутністю пожертв, документи передано до Центр. архіву громад. об'єдн. України (Київ).

Рекомендована література

1. Роговий В. Документи Комісії допомоги українському студентству в діаспорі як джерело до вивчення жертвовності нашого народу в ім'я освіти // Вісн. Київ. університету. Сер. Українознавство. 2007. Вип. 11;
2. Сергійчук В. Історія КоДУСУ. К., 2008;
3. Барецький О. КоДУС закінчив свою діяльність // Свобода. 2013, 11 січ.

В. М. Косик

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Комісія допомоги українському студентству / В. М. Косик // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2014. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-3073>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).